

En PÆRE dansk amerikaner-dansker

– et kig på Michael Ehlert Falch på vej mod
det andet land

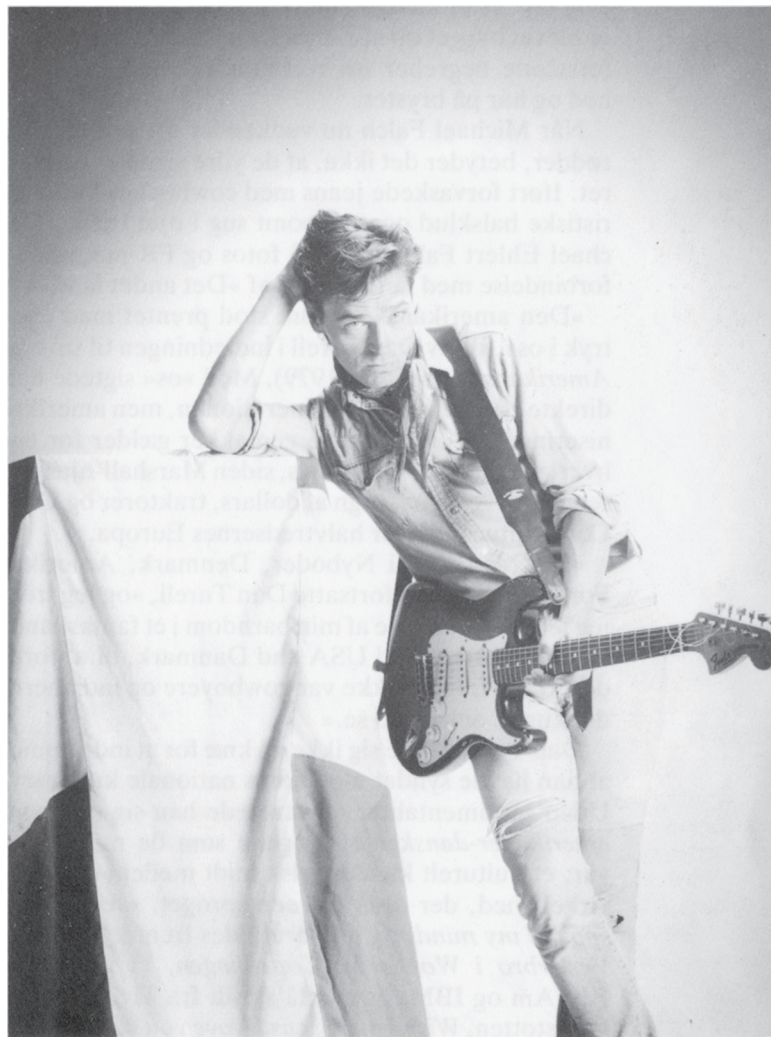
af Jørn T. Andresen

*Velkommen i den grønne lund,
hvor fuglene de sjunge!
det høres skal: den danske mund
til sang og har en tunge.
(Grundtvig)*

*Jeg sku ha siddet i en Thunderbird fra '57
forcromet, sortlakeret og spejlblank
på vej vest over ad Highway 61
med tunet motor og nyfyldt tank...
(Michael Ehlert Falch).*

»Jeg har genopdaget og fordybet mig i det, vi lidt højtideligt godt kan kalde vores folkesjæl«, beken-
der Michael Ehlert Falch i et interview i MM, okt.
1986, i anledning af sin anden sololp, *Det andet land*.
»Jeg har altid været meget anti-national og følt, det
var ligemeget, om jeg boede i Hongkong, Køben-
havn eller Cleveland, men danskeren i mig har pres-
set på og nu er jeg nået hen til at se styrken, særpræ-
get og skønheden i det at være dansk. Jeg er dansker,
og det er jeg stolt af, og det giver mig et storsind og
et overskud, så jeg ikke lukker andre ude af mit land,
fordi de ikke har samme farve som mig eller tror på
noget andet. Før var jeg så forgabt i det amerikani-
ske, fordi vi jo er vokset op med Amerika i hovedet,
men det er på tide at indse, at sådan en som Holger
Danske måske er lige så værd at dyrke som John
Wayne.«

foto: Jan Andersen

Michael Ehlert Falch har mere end nogen anden dansk rockmusiker været myteforbruger og mytemager i samme håndvending. Han har lænet sig op af den amerikanske film- og rockarketype: *the lone ranger*, klædt i jeans. Hård udenpå, men blød indeni. På kant med samfundets ubarmhjertige love og på evig jagt efter kærligheden og håbet. Falchs univers er blevet bygget op af James Dean-atmosfære og indforståede begreber fra rockmusikken: sved, ærlighed og hår på brystet.

Når Michael Falch nu vedkender sig sine danske rødder, betyder det ikke, at de ydre signaler er ændret. Iført forvaskede jeans med cowboyens karakteristiske halsklud og et ensomt sug i øjet træder Michael Ehlert Falch frem på fotos og PR-materiale i forbindelse med lanceringen af »Det andet land«.

»Den amerikanske Drøm stod prentet med dybtryk i os«, skrev Dan Turell i indledningen til sin bog *Amerikanske ansigter* (1979). Med »os« sigtede han direkte på efterkrigstidsgenerationen, men amerikaniseringen af de psykiske gemakker gælder for enhver, som har set dagens lys, siden Marshall-hjælpen sendte en velsignet regn af dollars, traktorer og Coca Cola-kultur ind over halvtredsernes Europa.

»Jeg blev født i Nyboder, Danmark, Amerikas Forenede Stater«, fortsatte Dan Turell, »og jeg tror, jeg levede det meste af min barndom i et fantasiland, og at det oftere hed USA end Danmark, bl.a. fordi der jo selvfølgelig ikke var cowboye og indianere, det kunne enhver jo se.«

Dan Turell lagde sig ikke på knæ for at indrømme, at han havde syndet mod vores nationale kulturarv. Uden sentimentalitet registrerede han sig selv som *amerikaner-danser* og tingene som de nu engang var: et kulturelt kaudervælsk midt mellem drøm og virkelighed, der også farvede sproget. »Jeg har nu *spoken my mind*, og jeg forefindes fremdeles *live at Vesterbro i Wonderful Copenhagen*, få meter fra Pan-Am og IBM, lige så få skridt fra Tivoli og Frihedsstøtten. *Wish you luck as I wave you good-bye!*«

Michael Ehlert Falch og Malurt med et udtog fra vores filmiske US-bevidsthed: *Lev stærkt – dø ung.* (fra coveret til LP'en *Black Out*)

Sådan er vi faktisk mange andre, der har det, med amerikanske sprogblomster, som oser langt væk af rockplader, tegneserier og B-film og ikke har ret meget med velment engelskundervisning i gymnasiet at gøre. Disse engelske gloser har langtfra et lyrisk *touch*, til gengæld ligger der en indforstået og magisk verden af attituder og billeder bag tilknappe udråb som *Shit! Bloody Bastard!!* osv.

Hos Malurt (& Michael Falch) kom *amerikaner-danskerens* fascination mest nøgent til udtryk på coveret til lp'en *Black-out*, hvis idé var tyvstjålet fra amerikanske B-filmplakater. Den ironiske distance, som Michael Falch selv mener er synlig på omslaget, kan være svær at få øje på. Derimod er forelskelsen i og legen med myterne åbenbar.

Black-out i sit eget spil

Oprindeligt var Malurt inspireret af Gasolin og Gnags, men deres egentlige varemærke blev den amerikanske rocktradition. De virkede i den henseende som en reel forløsning af den danske rockscene, måske ikke så meget i kraft af deres plader, men nok så meget på grund af deres mytiske iscenesættelse og den fandenivoldske kraft, de viste ved deres live-optræden. Orkestrets styrke var, at de kunne omforme rocktraditionens klicheer, identificere sig med dem og give sig selv fuldt ud.

Som frontfigur kastede Michael Falch sig med fuld kraft ind i spotlightet og levede sin amerikanske fascination ud. Allerede tidligt erklærede han i fuldt alvor og fuld offentlighed, at han intet havde imod at være idol. Det var en meget *udansk* handling og afgjort ikke hverdagskost på den såkaldt seriøse del af pop/rockscenen. Modigt gjort, for ifølge den ubarmhertige jantelov, som også gælder inden for musikbranchen, står hovmod for fald.

Måske havde Michael Falch det i baghovedet, da han fornyligt udtalte til magasinet Gaffa: »Herhjemme er det som om, vi ikke akcepterer folk, der står ved det, de siger. I hvert fald skal vi have det for-

drejet, før vi kan acceptere det.« (nov. 86). På det tidspunkt kunne han se tilbage på et noget blakket år, der godt nok havde bragt ham kommerciel succes som solist med 100.000 solgte eksemplarer af debutudspillet, men samtidig gav det ham et kunstnerisk slag i ansigtet. Han blev kaldt det mest overvurderede navn i 1985 ved en læsераfstemning i magasinet MM. Læserne brød sig ikke om, at han som rockapostel var gået på kommercielt kompromis med synthesizersovs og afpudset produktion. Man stiller sig ikke ustraffet op på en piedestal og udbasunerer sin mytestatus!!

Men allerede i den mest hektiske periode med Malurt måtte Michael Ehlert på sin egen krop sande, at det selvvalgte myte-eksil var svært at styre – ikke blot for publikum, men også for ham selv. Han blev en fange i sit eget spil.

»Det var en psykologisk effekt af lige pludselig at blive berømt, en slags fælde, en konstant *selvfremstilling*, hvor alt hvad man gør lige pludselig bli'r et stykke skuespil. Bare det at gå på gaden blev på et tidspunkt lisså meget en del af showet som alt andet,« fortalte han mig i et interview, okt. 84. Interviewet blev taget, mens Michael Falch befandt sig i et ingenmandsland med Malurt definitivt bag sig – og en uvis solokarriere foran sig. Han var netop vendt tilbage fra en rejse gennem det forjættede land USA på turistens og *Mr. Nobobys* betingelser. En rejse, han vendte hjem fra som dansker...

»Jeg tror aldrig, at jeg har følt mig så dansk, som jeg gør nu,« sagde han. »Det blev mere og mere klart undervejs. Lige meget hvor »amerikansk«, man siger, jeg er eller har været, så føler jeg mig pæredansk.«

Men alene nødvendigheden af at erklære sig som dansker – med den seneste tilføjelse »og det er jeg stolt af« – viser, hvor tæt Michael Ehlert er blevet fulgt til dørs af sit amerikaniserede image. (Et image, som passede perfekt til hovedrollen som hårdtslående og desillusioneret journalist i filmen *Mord i*

mørket). Næppe nogen anden dansk musiker ville føle nødvendigheden af en national programmerklæring, og egentlig er det absurd, for har der nogensinde hersket tvivl om at Michael Falch var dansker? Banalt: nej. Han synger på dansk, optræder i Danmark, ER dansker. Problemet ligger et andet sted, i *amerikaner-danskerens situation*: kulturens udspring findes ikke i højskolerne, de lyse bøgetræer, naboen lige om hjørnet, gademusikken m.m., men netop i neokulturen og B-kulturen hos vores amerikanske storebror.

Det er denne forelskelse og sin egen myte, som Michael Falch forsøger at erklære sig fri af. For nationaliteten har han fået i dåbsgave.

Tumpe selvironi

»Jeg fandt ud af nogle ting omkring det at skrive sange, d.v.s. de metoder jeg og andre danske sangskrivere bruger. Hvis du hører en sang som *Superlove* eller *Under uret*, sange som *Rytme hans* eller nogle af *C.V. Jørgensens* eller *Sebastians* ting, så er der en særlig selvironi som fællestræk, hvor man gør lidt grin med sig selv, og det vi står for. Og alligevel forsøger man at få *power* i det,« fortsatte Michael Falch i interviewet efter hjemkomsten fra USA. »Jeg har ikke rigtig oplevet det her fænomen andre steder, jeg tror, det er meget dansk. Vi er sådan lidt tumpede i den måde vi fremstiller os selv på. Jeg kan bedre og bedre lide den ironiske distance.«

Men mens selvironien ganske rigtigt er en væsentlig ingrediens i en række af det sidste års storsælgende danske succes'er som Gnags: *En underlig fisk*, Kim Larsen: *Forklædt som voksen* og TV 2: *Rigtige mænd gider ikke høre mere vrøvl*, så har Falch selv endnu ikke vovet sig ud i det bidende sarkastiske (Steffen Brandt) eller det folkeligt, eventyragtige (Kim Larsen, Peter A.G.). Der er selvironi på hans lp *Det andet land*, som i »Den danske helt« med sit slet skjulte selvopgør »Og nu har helten lige lokket/landets smukkeste pige/helt ud på balkonen/og hun

tror jeg er James Dean/ Og hun ved det ikke endnu/ men når vores læber mødes/vil jeg enten dejse om/eller dø af grin.« Men selvironien skulle gerne være afvæbnende, og det modvirkes effektivt af PR-lanceringen, der præsenterer en mørk og teatralisk udseende Michael Falch fuldt i tråd med James Dean-typen.

Lp'en »Det andet land« indeholder for store portioner patos. Store armbevægelser kan være smukke i den rette dramatiske sammenhæng, men her tangeres lidt for ofte det højtflyvende eller klichéagtige: »Jeg er på farten igen/som fortabt romantisk sjæl/vejen er mit fædreland/og hjertet min akilleshæl«, synger Michael Falch i sangen »Cowboyblå«. Han er stadig bundet af sin myte – amerikaner-danskeren, den ensomme ulv.

Danmarksbilleder på lyd

Der går en national bølge gennem dansk rockmusik. Først lod Steffen Brandt sig provokere af vores dobbeltbundede forhold til u-landene i »Vi er verden« fra lp'en *Rigtige mænd*... og afleverede sine skarpe sandheder til det danske folk:

»Vi har ingenting at miste/Vi har intet håb at gi/Vi har alt for meget af alting/Ikke noget at ha det i/Vi er verden, det er os/Som I Kæmper, sulter og slås for/Det er os der har brug for jer. (-) Vi går tur med hunden/vi kan ikke gøre noget/vi kan slukke lidt for krigen/Indtil den er overstået/Vi er verden, det er os, vi synger om«.

Senere fulgte Peter A.G. fra Gnags med »Danmarkssang« fra gruppens seneste udspil *Plads til begejstring*. Den ophedede flygtningedebat og »Kalundborgaffæren« viste, at det var så som så med gæstfriheden i Danmark. (Et nationalt selv billede vi ellers holder meget af at vise frem).

»Danmark/det banker på din dør/har aldrig set dig så selvisk og ensom nogensinde før/Åh, Danmark/pas på du ikke dør/du trænger til nogen der kysser din næse og nulrer dine ører./Ligemeget hvem du er/Lige-

foto fjernet af
copyrightmæssige hensyn

foto fjernet af
copyrightmæssige hensyn

Amerikaner-dansker?
(foto Jan Andersen)

meget hvor du er/så velkommen her./Vi sætter spejle i sole til alle dem der kæmper på skyggesiden/og råber længe leve mangfoldigheden«.

Michael Falch følger tendens op og præsterer med »I et land uden høje bjerge« noget i retning af en ny fædrelandssang på sin nyeste lp. I modsætning til både Steffen Brandt og Peter A.G. får vi her et selvforherligende danmarksbillede, som updaterer de danske myter om hygge, vores åbne sind og de manglende store ord. Titlen »I et land uden høje bjerge« er tænkt som en hyldest til Danmark på melodilinjer, der for første gang i Falchs produktion har den nationale højskoletradition som inspirationskilde. Men

»Åh Danmark . . . du trænger til at blive kysset på din næse . . .«, manden med solbriller og alpehue, Peter A.G.s ord (foto Gorm Valentin)

det glansbilledagtige indtryk af Danmark, som vide-regives, kan kun fordøjes, hvis man vælger at opfatte det som en form for aflad. Som en hyldest fra en *amerikaner-dansker*, der arbejder på at finde tilbage til sit egentlige hjemland og søger efter sine rødder. Men James Dean-hammen må helt af, før det lykkes. Under alle omstændigheder har Michael Falch ikke haft det store udsyn den dag, da han skrev:

*»Og kommer du som fremmed/så slå dig bare ned/
Vi starter ingen krige/og ingen verdensfred./Men i mit folk der banker/hjerner af guld/det finder vi på flasker/
og i den sorte muld«.*